

נ ען ספרפאלגע. דער אסטערייכישע איבעאר-
געטע ר ו א זאמלע, דאס אסטערייכישע בערייט וויא-
דאס ווערד דעם פירערענעם נאך קראפטן צו פא-
דערן, אים נאמען א ר נ א ר נ א שראך קארל
ס ו ל ס ק י אונטער לעבאפטעם ביזפאלל.
ק א ל ק אונטער. דיא קאלנישע ציי-
טונג מעלדעט אים פ ע ט ע ר ס ב ו ר ג נ ד ען
י ו ד י ו וועלכע דער איפעמאלט אין קיער
געשאפטעס ווארדן וואר, ווייל אהרע קינדער
דיא דארטנע אוניווערסיטאט אונד דאס נעמאזאום
בעוועקן ווארדע נונטער טעכער סטעטיוולע זי א
מיס סטען אין קרצע סטער צייט
די א סטעטע פערלאסען.

בריעפטען דער רעדאקציען.

אן מערערע: פאן אן ווייז פיר יעדן און
אבאגעטען דיא אירעס-שליפע גערוקט. — הערן פ
אין פלעשא-ווישו: זא פאס דיא עהווידניגע הערן
דאכניגע פאן מיטעט אונד שפאקלארני נאך בודא-
פעט קאסטען ווארדען זיא ביא הערן אבאראט ד א -
נ א ס ה קאניסאסט נומ 14. — הערן פ ר ו ז א י אן
פוטנאק: פאן אלעס הערעט מאן דען א י נ ה א ל ס
דעס בוכע: קאסטען. — הערן פ מ ו ר נ ל ו ז א י אן ב א נ ג א :
דיא אירעסעס לויטעס: עהווידניגע הערן אבער-אבנבא:
מאקע נעוואלד אין קליני-ווארדן. — נאך פאלאטשא:
ווי קאניסאסט אונד ניכט אין איינע דיקסאן אבער דיא פער-
וועגבאקאן אדער ניכט-פענוועגבאקאן אינילאסטען ווא-
געאייגעט אים קאסטען אן דיא רויח. — הערן פ פ ר י אן
טוטושושא: אויף אהרע אירעס-שליפע, דיא דעמאלסט
אין דוקק געטוויירד עס ערניטלעך ווי. — הערן פ מ ב ו
האלוש: נאך ניכט. — עהווידניגע ראכט אין ב:
עסט געטען פענוועגעס מאן אינס פאן דארט. דאס
וארדען געשעפען ווארדען ווי ווערדען דיא זאכע אורדען.
ערניבעטען ניכט.

פערלאונג.

אונטערישע ראטהע קרייז-לאגע.

(שלוס)

יע פלע 50 געווינגען: 81 פ 848 פ 91 פ 680 פ 22
פ 976 פ 35 פ 1172 פ 35 פ 1488 פ 65 פ 1547 פ 64
פ 1694 פ 45 פ 2154 פ 4 פ 3102 פ 20 פ 3904 פ 96
פ 4338 פ 45 פ 4923 פ 32 פ 5728 פ 53 פ 5861 פ 96

אדעלע עם איז ניכט נאדער צו ערשארדען ווי פילע
מאדע נאך אים אפענוועגע בעאנאען ווארדען זעה אויסע-
דעס ציטערע אויך פאן דינע ווערעליש. אויך פאלצי-אק-
דאן איז אום דאן ספראטע נעצאנען: טראצע צוויילע
אין ניכט דאס ווי מך אסטרען לאסטען.

דיא שאנע יונגע מאדען נאח דען ארם דעם אלצע-
פיה אלצעווארדענע מונגע אונד פערליעס מיט אויב דיא
לאגע נאדעס עם צופאר איינע מיט שוואנע-פעלין פער-
ביאפעס וועלע אויב דען בעלעדע וויסען נאקען געווארען.
איבער וועלכען דיא הערשטע קעטע אן איינע הארע הינ-
דען אן ערנעלענען לאגע לא אן איר דעם באדען צווישען
דען היבען פארדאנען אונד דען ווארד אונטערישע פאן
פאטע אונד קנד. אויך קליינע פרוואווער איין נעלירעס
אבער צוויילד פארשליסען שפעליגען דאס אין דער וועסענ-
שאפע געווארען ווערדען קאנטע.

אפענוועגע וועלכע דען רעוואלוציע אבפעיערעס.
האפט נאך צווישן געווען איין וויך דיא אפגעטאן און רעד
ווארד לאנגע דער פערקלונגע טראכטליכען צו לאסטען
ווארדען דען פארשפען צוויקשאפ. דער זא ענווי אן
דיא אפגעטאן דער ווארד אסטעטע. דאס ניכט צו געשעקען
וואר. דיא לאג זין דיא וואסען וועלכע אים פאלילט מיט אן
פאנה אלס שטאטע צווישן יונגע פרוואנען אקאלטע. דיא
ווארדען דער צווישן דעם נעלירעווערע טערארעלעשען
אסטעטאטע וך איר דער פער-אויסגעפאלען לאגעט מיט
פארען האסטען.

דער שילטען דעם שפעטערע בערנאקע שטאד
מיטטען אונטער דעם טויזנטע ארדערען אים נאכען האפע
ליכ אפענוועגע ווען.
ער האלף ווינעם שאנע קנדע איניטיגען. היילע
עס זארוואס אין איינע ווייזען ביידע-פעלין. ערשאט אין דען
שילטען נאך אן ארעלענס וועלע סאמען.
(אפגענוועגע וועלע)

אן דער אסטערייכישע-געווינגע ווארדען נעצאנען
דיא געווינגען: 122 פ 308 פ 215 פ 1838 פ 1736 פ 1671 פ 1629
פ 3967 פ 3577 פ 3266 פ 2980 פ 2516 פ 1898 פ 1671 פ 1629
פ 8247 פ 8133 פ 5467 פ 5095 פ 4900 פ 4778 פ 4619 פ 4563 פ 4271
פ 7848 פ 7149 פ 6904
לאגע ווערדען מיט פלע 6 אסטערייכישע.

אונטערישע קרייז-לאגע.

ביא דער פארענטען שטאטעוועקאטען געווינגע נע-
וואן דען הייפטעספעצער מיט פלע 200,000 געווינגען: 8
פ 25,000 פ 20 פ 56 פ 50,000 געווינגען: 8 פ 8 פ 17
פ 19881 פ 17 פ 56 פ 10,000 געווינגען פ 17300
פ 17 פ 8 פ 8144 פ 2 פ 56 פ 5000 געווינגען פ 2082
פ 8 פ 3187 פ 4 פ 5176 פ 11 פ 6811 פ 7 פ 7551 פ 1
פ 9395 פ 13 פ 14408 פ 1 פ 14474 פ 13 פ 15395 פ 8
פ 17 פ 2 פ 16768 פ 3 פ 16768 פ 3 פ 16822 פ 18 פ 17063
פ 3 פ 19645 פ 1 אונד 1 פ 19872 פ 15.
(שלוס פאלט.)

אונטערישע קרייז-לאגע.

ביא דער פארענטען קרייז-לאגע דאס פארענטענען
פארענטענען דער איטאליענישען ראטהע קרייז-לאגע
פועל דער הייפטעספעצער מיט 100,000 לויט אויף פ 9440
פ 18 פ 18 פ 30 פ 2000 לויט אויף פ 6254
פ 6 פ 1600 לויט געוואנגען פ 4520 פ 16 אונד 16 פ 10077
פ 30.
(שלוס פאלט.)

ווארענ-בעריכט.

געטירע-נעשאפט פאם 3 נאוועמבער.

דאס איבערנאכט און ווייזען וואר היינט מאליט דיא
קויפלוסט בעשראקט. — עס ווארדען 20,000 מעטענענענער
צו נאכשטענענען פרייען פערקויפ:

ווייזען		פערטער		מאשקאנע		פערטער		מאשקאנע	
ווייזענבורג	מאשקאנע	פערטער	מאשקאנע	פערטער	מאשקאנע	פערטער	מאשקאנע	פערטער	מאשקאנע
10.70	10.85	10.70	10.85	10.65	10.80	10.70	10.85	75	80
10.80	11.11	10.80	11.11	10.75	10.95	10.80	11.11	76	81
10.90	11.10	10.90	11.10	10.85	11.05	10.90	11.10	77	82
11.11	11.20	11.11	11.20	10.95	11.15	11.05	11.20	78	83
11.05	11.25	11.05	11.25	11.11	11.30	11.05	11.25	79	84
11.15	11.35	11.15	11.35	11.10	11.20	11.15	11.35	80	85

קארן פאן 10 נולד 10 קר בוז 10 נולד 26 קר.
נעריסע פוסטע פאן 6 נולד 25 קר בוז 6 נולד
60 קר. בינענע פאן 6 נולד 80 קר בוז 7 נולד 30 קר.
בריע פאן 7 נולד 50 קר בוז 8 נולד 90 קר.
האפער פאן 6 נולד 25 קר בוז 6 נולד 50 קר.
קוקלר פאן 6 נולד 16 קר בוז 6 נולד 55 קר.
קאהלר פאן 14 נולד — קר בוז 14 נולד 50 קר.
הרר פאן 5 נולד 65 קר בוז 5 נולד 90 קר.

ווייזענע שראכטפיער-מאקרא פאם 2 נאוועמבער.

דער איינטיגע בעטען 8821 שיק אונד צוואר:
236 אינאדעסיע 688 נאלישישע אונד 748 דיישישע
אסטע דארטנער 800 שיק ביינעלפע. אין פאלע
דעם שראכטען איינטיגעם ביינעלפע דא פרייע אונ-
פערטערעס מאן בענאחאלטע: אונטערישע אסטען צו
פלע 10 פ 10 פ 68. נאלישישע צו 56 פ 60. אלעס
פלע 100 קילאראטעס.)

ווייזענע בלאוע ווייזענע געלאמטע. נעלעווען
ווייזענעסע ענטוויירונגס-פולפע. אונטערישע
ווייזענע. ווייזענע-אונטערישע פולפע.

מיטטעל נענען אללע ווייזענע-אונטערישע

ביערטוסטע-אונד דאליפוסען
פערקארטונג-אונד פערקאפועלונג-מאשינע
נוטמישליכע.

אללע געראטשפטע אונד אפאראטען פיר דיא
קעללע-ווייזענעסע ביללעסט ביא

ARNOLD WATTERICH

Budapest, VII., Tabakgasse 1. vis-à-vis dem isr. Tempel.

פארעטערע פרייע: עסענענען אונד אטאמירישע אלע
צור ערצייגע פאן רום. שליוואוויטין, טרעבער אונד
לאנעבראנאוויטין. אללע קאסטען ליקארען אונד עססני
אויף קאלעס ווענע אונד אפאראטע.

פריזקוראנטע אונד מאניפולאציאנס-ביכער

נראטיס אונד פראנאק.

קליינע אנציגען.

אין דעווער חוביס קאסטע יעדעס אינאטע וואר 2 קר
יעדעס מיט פעטען בוכשטאבען גערוקקעט וואר
3 קר. אויב דיא אנציגע אויך מיט איינע דיישליכע ארדעסע
אונטענען: אן מיטען דארט פארטאט 30 קר אן שטעטלע-
נעכער ענטייטע ווערדען. — אויפגאס איבער דיא א-
ציענע ערשיליט דיא ארמיסטראציאן אונטעס בלאטעס
יעדעס אונטענענען: שראפליכע אויפגעשע ווערדען יע-
דאך נו נענען איינענע דער נאכענען פאסטראק ערשיליט

צווייא געראטונען.
"דער וואנדער-ראכט".
דינע אים יוד פאלקס-
בלאטט ערשיינעט יע-
צוהאלט וועלכע וך נאך-
טען ביפאלל דער ג' לערע
פרייע איז נעמטער
פאליטישע איין סעפארט-
אבדוקע (אונטערישע) ער-
שיינען ביא איינער-
טענעס באקאנטע וועלכע
דאס פארענטענען-
פיר אין קוראטאל איינע
דען ערהאלטען דינע האב-
אינערישע אונטענענען-
פארלאנגען נראטיס צו-
שקטע בענא דען יעדע
וואנע אין סעפארט אבדוקע
פאליטישע איינע ערשיינענע
שטאטענען פאן איר-
מאקרא אונד ווער אויך
אונטענענען ווערדען-
אבאגענענע. דיא עס פער-
אבוישט האבען דיא איי-
צעלענע נוסטען צו זאמעלען
ווערדען ווי דינע בידען ער-
צוהאלטען איינע-
צו פיר ניכט-אבאגענע-
טען קאנאציאן ווערדען
פיר ריכען.

פערטערענע

ווכט איין בודאפעסער יעדע
קויפמאן דער צווישן
פאלע אויך קויפן אדער
פארענליכע שפעטערע צו
פערטערענע. דיא איינע
פארענליכע. דיא איינע
פארענליכע. דיא איינע
פארענליכע. דיא איינע

אויפגעשענע

פיר מצבות העבראישע ריישיש
אדער אינאדעסיע און פארטא
אדער אן ווערדען אויך מיט
אבאכאקאן ווערדען און
מאסטען פרייען פערטערע-
נעסעללענע ווען אן דיא
דעראקאן דינעס בלאטעס
צו ריכען.

אונטן יום רב להם כי אם לאשר מיננו ומשכנו
 ה' אדוננו סר צלו מע לינו וירושו כנפיו
 עליהם מעתה אין כל תקוה לכם לתגור אתם
 מלחמה והיא לא תצלח. וזה כונת אמרם: כי הוק
 הוא ועוד יזרה. מננו? כי מידו זאת לה. מעתה
 באמת דבר גדול דברו המרגלים?
 דבר לבנות ובינה אשר יש בו הכח והזקו להביא
 מורך לבנות האנשים אשר האמונה באלהיהם איננה
 הוקה והתקל להם להמיר כבודו בלא יועיל.
 ולפי האמור. היתה כונת הדרוש כמראה שם
 אך לעודו. כי לא נקרא את המלה "מננו" מחובות
 עם מה שלפניה. כי כעומדות בפני עצמה וכמכארת
 והולכת כי מאת ה' היתה זאת אשר
 חזק הוא הנבי גדול ההוא. ומה
 מאז תסכים לזה נדחת הנמרא שם לאמר. את כי
 חזק הוא ממנו? אלא ממנו? בפעם השני
 לא נכפל כל הפסוק כי המלה "מננו" כי אך
 זה כל כונתם להפיר את המלה הזאת מתקודם לה
 לכל נקרא בהמשך אחר.

אחר הדברים והאמת האלה. אין חזקו כי אל
 כל זה כוננו גם היום הניח והפעם ה' אך להביא
 ראוי כי מצאנו. אל תקרי גם במקום אשר אין
 חלוקה כלל בהקריאה. כי כא בנותיה
 המאמר וסדר המלות. והמשכיל יבין.
 אוננואר.
 צבי דוב גרינבערגער.

הידה *.

קִיֵּת אֶת רֵאשֵׁי; עֲמַק עֲמַק תִּמְצְאֵנִי;
 קֶסֶר אֶת גִּזְיֹתֵי; כָּל הַי תִּרְאֵנִי;
 קִצְוֹן אֶת רְגְלֵי; יוֹם שָׁמְחָה הוּא לְנִי;
 קְרִימֵי הַיְיֹתֵי; מִדְבַּר עֲתֹדוֹת אֲנִי.
 יִצְחָק אִי צִק אֹרִי מֵשׁ.
 * שְׁמוֹת הַמִּזְמוֹרִים יְהוָה כְּהוֹלָה אֶת שְׁמוֹת בָּיִת הַבְּעֵל.

רעטוועל.

— נעאראַפֿישע אויפגאַבע. —
 עס איז ניכט אין וויק;
 זאָדערן אין בעלדן;
 עס איז קיין דאָפֿילין זאָ קליין;
 דיעס דינג מוז דירינגען ווין.

אויפֿלאָזונג דער ראַטוועל און נומער 58.
 I. דער חידה: השמים מה הם.
 II. דעס ראַטוועלס: נאָנג, ראַנג;
 ריכטיג האַבען נעלאָזט:

ביידע דאָס עררען: לֵי קוֹשׁ נִתְּאֵם סְאוֹלְאוֹוִישְׁקִי;
 שֵׁי קְלִיין סאַדע, מֵי אֹונאַד אֹונד אֵי לֵי אֹונאַד האַפֿמאַנָּה;
 גֵיאָת אֵי דֵה דֵה עררען: מֵיכָל מֵמֵלוֹת כְּבָנָנָה;
 "מֵאַלֵיאַוֵיעוֹשִׁשׁ בְּהַאָפֿעסֵט, מֵי אֵיין טשענע, " נֵימאַנן
 לֵיפֿשוֹר־אווענעקע; " אֵיקאַקאַוֵישׁ אֹונד צֵבִי האַנעוועלסאַנן
 שַׁטְאָנָּה " נאָלדען עֵסֶטֿאַקאַנָּה; שֵׁן קאַלִישׁ מֵינאַקאַטֵשׁ;
 שְׁלֵיקוֹונען אַפֿלאַנֵי לֵי לאַוֵינוַיער עֵסֶטֿאַקאַנע, אַבֿרַחם בְּלוֹם
 בֵיעֵשׁ;

דאָס דֵיִשׁ שֵׁי דֵה דאַמטן; מֵאַרִישַׁק אֹונדע
 עֵסֶטֿאַקאַנע, עֵינאַט נֵימאַנן אֹונד פֿאַנֵי פֿיש לֵיפֿשוֹר־אוועק־
 עֵיקֵי, עררענע טאַנענעבֿוֹם, נעטשֵׁי פֿאַרַשׁ אֹונד פֿאַנֵי לֵיק
 אַפֿלאַנֵי אֹונד דֵה עררען; עֵשֵׁי וואַסלעֵר, מֵי־פֿאַרענעטֵי,
 אֵי נֵיעֶסקאַן נֵישׁאַד, " דֵרדעֵי עֵסֶטֿאַקאַנע.

אינטער ראַמישער הערשאַפֿט.

ייִדיש־רוסיאָנישע עֵרעלאָונג אױס דעם 1. אױדהענדערש
 פֿאַן וויימאַן (נ.)
 (פֿאַרשטענענע)
 אין דֵיעווער שְׁלֵיסֵטען צֵישׁ טראַט אין אַסאָ. נאַמעס
 וױט, אױף אַנדֵר העלש אין אַפֿשעֵטליכען פֿעראַשטעלענען
 אַרעֵרען אין דאַם פֿאַלקע. דעֵר זאַנעט; דֵיאַ נֵימאַקאַטעֵנע, וועלכע
 דֵיאַ ייִדישע נאַצֵנן פֿאַן אַנדֵר זאַנעטן צו דֵירען דאַט. אַזש
 אינטעֵר ייִדיש־רוסיאָנישע נאַפֿטעס פֿי אַרעֵרע ווערען; עֵר וועֵק דאַם
 פֿאַלק צוֹר בוֹסעט אַנדֵר צעֵנפֿערדיגע אױף. דֵין אױפֿוֹשׁ פֿאַנד
 אַך דען נאַמעֵס אַרעֵרע אַינען אַרעֵרע ווערען. דאַם פֿאַלק
 שַׁרַשׁטעס נאַמעֵס־אַרעֵרע עֵרֵכֵיבֵיאַ וַיִּנּוֹ אַנדֵר אַלט אַיִס אַנדֵר

אֵין מֵתֵי. ודברו נאמנו מאה כי אם המלה
 "כהנה" הכתובה בראשית הפסוק ההוא הוא פעל
 עבר. כסח גם "נס" מילדי העבר הזה כמנהג
 וכו' וה' יאמרו לשמועו זאת לשים רוח בנינים
 מרחק רב כזה כרוק העבר מההנה אין זה אלא
 פרוז בין הדבקים על לא דבר!

אמנם מבלי אשר נאריך לטרוח כל אחד ואחד
 מהפרושים שהבאנו בפני עצמם ומבלי אשר ענין
 גם אך על אחרים מהם כי לפיהם תשתנה הוראת
 "האל תקרי" (מחובות המקבלת לנו מספרי גדולי
 החכמה הנה אחרת היא אשר לא התנגנו לאחיה גם
 באחד הפרושים הים. והוא: יודעתו את התאמנות
 זול לקצר בדבריהם. ואחד מהם רמב"ם הורה
 בפירושו: "לעולם ישנה אותה לתלמודיך קצרה"
 (מבלי פסחים כ) ולזה היתה כונת רמב"ם בעל
 המאמר בהספרי אך על אחת מבי המלות: "נס" או
 "לחה" כי אז הוא האריך להפיל את כל הקל
 האחרון מהפסוק. ולא גם "לחה" ללא נודק. אין זאת
 כי אין עם אשר לא דרכים דבריו ולא מחשבותיו
 מחשבותיו!

אמנם כונת הדרוש בהספרי אינה אף על אחת
 מבי המלות ההמה כי אם על כל הקל האחרון
 מהפסוק. ונקדים אך כי לדעתנו הוראת מלת "ענין"
 פה כמו "ענין" בענין הכהונה (כמבאר רמב"ם)
 ומכונה: ומכונה הוראה וזהו הכונה בלא כחה
 ענינו שלא נקראם וזהו פני משה.
 והסבה לזה היתה יען אשר לא גם לחה לכן גם
 במראו דין דען ורענן ככינוי עלומי ועפי צחות
 הדין ה' ראוי באמת כי וקדם "אלא גם לחה" שהוא
 הסבה ללא כחה ענינו שהוא המסובב. אך
 כבר מצאנו בוצאז כזה כמה פעמים בתנ"ך. והבאת
 דוגמאות לזה הוא אך למותר. "אם אהרי בניית
 מקום לשפעת ולומר כי ולא גם לחה איננו בניית
 מעם וסבה אל הקודם. כי זה דבר חדש לכן רצה
 רמב"ם להעמינו על האמת ואמת אין לא גם לחה.
 ר"ל לכל נחשבו את השלשה המלות האלה לדבר
 כפיע כי ספור כל הכתוב אחד הוא זה אך סבה
 אל הנמטר לפני זה כאמור. ואין חזקו לשטר כי
 נשטטה הווי מלת "לא" הראשון ונרסא הכונה
 בהספרי הוא: אִתּוֹ לֵאמֹר... אֵלָּא לֵאמֹר...
 כאשר הועקת באמת במ "דרכי השנים" ואילו כך
 ה"כתוב לפנינו באיזה דפוס ישן ואז יובן עדי יותר
 כונתו כי לא נקרא "אלא" כיוון כמו שהוא הדברים
 נמשך על שלמעלה והוא אך תוספת ספור הדברים
 כי גם זה היתה ל' למשה שלא גם לחה. כי נקרא
 "לא" בלא ויהי כי איננו תוספת ספור ונמשך
 הוא כי מקומו לפני ורמזנו מה ש"ל
 הפסוק לאמר. כי עמבור אשר לא גם לחה לכן
 לא כחה ענין ועמד טעמו כי ויהי ומראדו
 כחהלה.

ומענה נשימה פנינו להמאמר בערכך ונאמר.
 כי נודע אשר לא בכח נבר איש ישראל על אויביו
 בהלחמו אתם כי אם לה' הושעה והוא ילחם להם.
 ואם כי הדבר ילא מאד אשר הפרנלים נבערו
 ונכסלו יהודו ודמו נפגשם כי כמה שישכרו
 לאחיהם אשר יושבו ארץ כנען הם רבים ועצומים.
 ומא את לבנם והלאו איך יעזרו לה' להרושעם
 כאשר עשה להם בדרך מצאתם ממצרים בהלחמם
 עם עמלק וישראל העמים? אפם כי הוא ודבר אשר
 דברו לאמר כי עז העם ונפגש הם. וי כי לא בכחם

(*) מחפשים תיכנס אשר דברו מפורות האל תקרי
 מאומן משפשו ומחלופיו אומר אך את אלה. מורה נבוכים;
 פסטי שלשים. "פסטי המסות" ל"ח א"ח. בתוך בהקדמה;
 ושני לחות הכותב חלק השבועה: מקוד היום (ס) על
 הארבעה "פ" אמר: "כמה החלופים לתואר דעה פסטי"
 היתה והטעה. לחתום לתואר שישנו יב וכו'. קריא באמת
 בהקדמה. ובכפי הנראה תחילתה כל ספרי התנאים והאמוראים
 מהברית והמי הכתוב ועוד. אשר אין עוסק בעת הכתיבה
 בחלק הירושלמי שטנו אשר יכלול כל דרכי הירושלמי. ור"ל
 אשר כתיבתו ה' ירצה מקומו והצאנו משפט: כ"ד ד' כ"ד
 כ"ל ס' י' י' ס' ק' י' מ' י' מ' כי ה' מני הירושלמי באות
 אשר ימצאנו בחלופים ומהירושלמי: נמצא בדברי כל אחד
 ואחד.
 (**) ל"ג הא' איש כשרי דברים ל"ד ח' ואתה תחיה
 משיש הראוי והגור אהי.
 (**) ש"א נא ענין ואת איש יושן פ"ה ר' בן בסחבת
 הענין חלק החקוק ועוד. מוקדם ומאוחר. ישם המצאם
 דוגמאות לזה נמשך שבעך.

איינלאָזונג
 צור פראַנומעראַציאָן
 אויף דאַם
 ייִדיש־פֿאלקסבלאַט.

דיעזעס בלאַטט ערשיינט דריי מאל
 וואָכענטליך (מאָנאַטאָס מיטטוואַך אונד
 פֿרייטאָג) אָם לעסטעטענאַנטען טאַגע מיט איינער
 ביילאָגע. אַזש אין אָונס אַרטיקל־
 אישעס אַראָנן פֿיר פֿאַלטיק אונד ייִדישע־
 אינטערעסען. בריינגט לעבן־האַפֿט־נע־
 שרעבענע אַרטיקל איבער אַלע פֿאַלטישען אונד
 ייִדישען פֿאַרפֿאַלע. בערזעטע אונטער דען מאָנעס־
 נֵיאַנקויטען איבער אַלע וויסענשאַפֿטער־ער־
 אויגנסעס. פֿאַרפֿאַענטליכט אים פֿאַללעמאַן
 שטעטס האַפֿט־ענטפֿאַנטע. שפּאַנטענע ע־ר־
 צאַהלוֹונגען. דערנעבן איינער פֿינגליך
 אונד נענויאַ איבער דען פֿערקערן אין דען פֿער־
 שרענעטען וואָרע־ע־אַרטיקעלן.
 אַזוויאַ איבער לֵאַזע־צֵיע־הלוֹונגען אונד
 בעאַנטוואַרטעט אים "דרייע־פֿאַקטאָרען"
 אַלע אַנפֿאַנגען פֿאַקטאָר אונד נאָך בעהטעס וויס־
 טען אונד ענדישען. עס בעשטעט אַלץ זינען
 אַפֿאַנעטען נֵיכטער אָונטער האַלפֿט־
 אונד בעלע־הלוֹונג. זאַנערן איז איינע
 אויך איין טרייער ראַט־העכער.
 דער פֿראַנומעראַציאָנס־פֿרייִז
 אויף דאַם "ייִדישע פֿאַלקסבלאַט" בעמראַנט פֿער
 קוואַרטאַל

בלאָס 2 גולדען.

נייאַ איינטרעטענער אַפֿאַנעטען ערדאַלען
 דיאַ איבער 11 באָנען שטאַרקע אונטערמיין שפּאַנ־
 נענדע ערעאַל־לוֹונג "דער וואַונדער־אַבֿבֿי" וועל־
 כע אין דיעזעס בלאַטטע ערשיינען איז אַזוויאַ
 דען יעצטען אַרטיקל דערנעבן אַנעשלאַסענען
 אַרמאַן. "אויסגאַאַר אַונד "דע" אויף פֿער־
 לאַנגען גראַמיס צונעשיקט — אין דער מאַג־
 טאַנס־נומבער האַט איינע לאַנגערע ערצאַהלוֹונג
 אונטער דעם טיטעל "אין געוויפֿטער יודע אָם
 רוסישען קאַזיע־האַפֿט" בעאַנגען דערען אי־
 האַלט זאָ פֿאַלל פֿאַן פֿאַקקענדען אונד עפֿעקט־
 פֿאַללען שילדערונגען איז וויאַ זיאַ ביהודע נוד
 זעלטען אין איינעם ייִדישען בלאַטטע אַנצוטרעפֿען
 וואַרען.

ווי אַזען אַלע ייִדישען לעזער צור פֿראַג־
 בעראַציאָן אין זינען

האַכאַכטונטפֿאַל
 דיאַ רעדאַקציאָן דעם
 ייִדיש־פֿאַלקסבלאַט.

דברי חכמים והדורות.
(המשך וכו')

אלה המה הבאורים על מאמר הספרי אשר
 שמוענו ונדעם. הראויים עיפוי להזכירם; ואמנם יחד
 כלם כאחד וזו כמיון לפני רוח האמת וכשבול
 תמים ויחלבו.

בדבר הפרוש הגב הנשען על דברי התרוס
 הנזכרים הושב את אשר דבר בעל הדרכי הנזכרים
 כי היות רענן הבלא במהם הוראם והפך בניה
 שכתבו במאמתי המרעץ להמעין. ובשל עזר
 ונפל עזרו. נם הפרוש השלישי אשר לא זכר
 את דברי התרוס ושבחם ויכריז ענד דעתם הרמה.
 לא ניקח כאשר כבר העיר עזיו גם הפלאה
 שבערכין עך בעל לאמר: שצדוק פרוש הפרוש
 וגם גם הגיל שמה ראה עותרו. על אחד מבעלי
 הדור הרביעי כבר שפך רימ קונין במ העיון שמה

(*) גם כותב המאמר בהגופו אשר על ידי "הענין"
 הנזכר היתה זה אומר את בנין השוקק הנזכר באמתו כי
 לדעתו (ו) שהוא הכונה באות אך על האלף
 חקריא... אולם הוצעה זאת נלה על חכמי
 מלבד מעוט ידעו: בתלמודים
 ומדרשים לא ראה גם את כל אשר
 כתבו ודוולחמינו בשריהם הנחמדים
 בדבר גדולת האל בפרט

אום לעצטען זאָנאָסט איבער דיעזען גענעשטאנד אויפֿקלאָ-
רונג. אונטער אנדערעס זאָנט דער ערוויינדער הער אָבער-
ראַכניגער פֿאַרנעמען: דאָס ערשטע אינשטאַנץ אין דיעזער
זעלבסטאַרע-אָנגעלעגענהייט איזט דער געמינע-פֿאַרשטאַנדר.
זאָלעך דיעזער צו איינער קאַנצעסאָן אין דאָס הערדיג
בלויז אונד נעאַססען געמינט זיך אַז מײַסטע ער ערשט דאָס
ראַכניגט אום דעסען צושטעלונג בעפֿאַרטיקן. דער שני-
ליבער פֿעלידערער ערקלאָרט ער האַבע דעם דיעס זענען אייני-
גער נולדעך ניכט שוין וואָללעך. אַלץ דאָס ער איינזאַל אייני-
וואַרדיגט געשראַכען: זענען איינער נולדען: 1. ו. ג. 2.
נ. ע. 3. דאָס מאַן איינס דאַפֿיר בעזאַהלען וואָללעך ווייניגער
ער זיך דיעס צו שוין דאָס ער עטוואָס מער פֿע-
לאַנגער. — הערן אַז מײַ: 38 נויט 38 ווירד איינען געשקאָפּט.
— "דוּכער" אין שװאַ-אַרעלי: בעסטען דאָקטער איינער
אויספֿענען נומער פֿעלידיגט קאַנגען דאָס אונד דאָס בע-
שרעפֿענער נומער פֿעראַשפּאַן: נאָך אַונטוואַר:
ברעזעליבס אַטוואַרס נאַכסטע וואָגען. — הערן אַז מײַ אין
ניויוועל: דער בערעפֿענדער דאָס ליגעט אין נאַליציען.
— הערן ער זיך אין קאַפֿאַשענען: 15. נאַטעבער.

קליינע אנציגען.

אין דיעזער זכרון קאָסטעט ערעס אינפאַנטע וואָס 2 קר
יערעס מיט פֿעסטען נוכשטאַכען גערקאָסטע זאָרט
3 קר. איזט דאָס אנציגע אויך מיט איינער דייליכען אַרדעסע
אָנגעבען אַז מײַסטע דאַפֿיר טעפּאַראַט 30 קר אַז טעפּעסעל-
געזער ערשטיגעט ווערען. — אַסקאַט אַבער זאָרט אַז
ציינען ערשטלייט דאָס אַרמיטעפֿאַרצאָן אונדערען בעזאַסטע.
יערעס אָנגעטעלעך: שרייטליכע אַיסקאַפּע ווערען יו-
דאָך נישט געגען איינעם זונד דער נאַהיגען קאַסטע אַקע ערשטלייט

וואָר אייניג. דאָס בייא דער אים גענאַנטען בעזאַסטע
ערוואַנטען קאַפּיטל מײַן אַלטיגער זאָרן אויף אַונזען דעס
אָנווענדען שטחאַרטיקערס. איינער האַוואָקאַשען אונד דעס
געמינע-אַרעסעס: נאָך דעס פֿעסטעס אַלץ
פֿאַן וועלכעס ער ניכטס געאַססען, אַונטוואַרש געשראַכען
האָט.

וואָללען זאָ דיעס געפֿאַליגט אין אַרדעס בעזאַסטע
בערעכענען וקבל ער זע תורה וידרו מקור ומכבר
נתן מלך על כל ע.
אבד דפֿר.

מעלענראַמען.

קאָלן 5. נאַוועמבער. דאָס "קאַלינישע ציי-
טונג" בערעכעט אַז איינער פֿעטערסברונער דע-
פֿעטע: אויף דרונגענען וואָונט דעס פֿינאַנצ-
מיניסטערס ווי שטענאַדסקי וואַרדע
דאָס פֿאַן איינער בעזונדערען געזעטעסאָן אַלס
נייע רייכטראַסעס-פֿאַרלאַגע בעאַרטייטעטע יודען-
נעזעטען פֿאַר ליידיג צוריק-ק-
נעשטע עלטס.

קאָלן 5. אַקטאָבער. דאָס אין בעלגראַד בע-
פֿעלדיכען פֿאַס נישט ע מינראַנטען ען האַבען
אַן דען פֿריעדעס-קאַנגרעסס דאָס
מיטע בערעכעט דאָרין צו ווירקען. דאָס פֿאַס-
נייען אונד דאָס הער צו עקווינאַ אַן
סערביען אונד מאַנטענענע נאַר אַב-
נעטערען ווערען.

דער וואַונדער-ראַכביי.

שפּאַנגענער דוסטאַרישע ערצאַהלונג אים דעס
15. יאָרהונדערט.

אינסטאַקראַט אונד ווידען.

האָב-אינטערעסאַנטע ערצאַהלונג נאָך איינעם
ראַמאַן פֿאַן מ. ז.

דיעזען בירדען אים יוד פֿאַלקסבאַטש" ערשיען-
גענען ערצאַהלונגען זינד אויך אין אַס פֿאַר אַ-
מבדרוק קענענען אונד קאָסטען פֿיר נוכט-
אבאַנגעקעטען דיעזעס בעזאַסטעס אַבאַמטע 35 קר.
נייא איינערטערע אבאַנגעקעטען ערצאַהלונגען
זענען בירדען ערצאַהלונגען זאָוויא דען אַנסאַנ-
געס געגענוואַרטיג אין אַונדערעס בעזאַסטע לויפֿענ-
דען סענזאַצאַנעלען האַמאַנס

איין געטיפֿטער יודע

אַם רוסישען אַיאַזער-האַפֿע

אויף פֿערלאַנגען צו נאָר אַייס צוגענענדעט.
עבענאָ: פֿערזענדען וויר דיעזעלען אַרונ-
ענטעלעך אַן דאָס ביזערדיגען אבאַנג-
געטען אַונדערעס בעזאַסטעס צור צייט דער ער-
וויערונג אַרדער פֿראַנטוועראַצאָן.

בעטעללונגען

זינד צו רוכטען אַן דאָס רעדאַקצאָן דעס
"Jüd. Volksblatt" Budapest, Wurmhof.

בריעפֿאַסטען דער רעדאַקצאָן.

נאָך פֿראַנטוואַרדון: אויך וויר פֿירען דאָס פֿאַרנע-
דען דיעזעס מענטשן גענעמיט געיהייט: אַבער וואָס וואָללען
וויר דאָריבער אין לאַנגעס אונד ברייטעס שרייבען וויר
ציערען עס פֿאַר אַונדער בעזאַסטע מיט אַנטערשטאַנען נייא-
קייטען אים זאָך שמופֿענער וואָסען אַונדפֿיליקען. דער
נושט מאַן טאַכט זיך נישט זעלבסט פֿעראַכטן אונד לאַבע-
ליך ווערן ער אַן איינער אבאַנגעקעטען בעטעל-בריעפֿע
שרייבט אונד דאָן וועגן עס אייז געלינגט. דאָס ערבראַמט
דעס איינען אַרדער דעס אַנדערען צו ערדאַשען דיעזעס אַן
ווינעס בעזאַסטע איינען הייסטען "מי שרדך" טאַכט. — אַני-
טעיערענט אַן קלויזענבורג: שרייבן קאַנגען וויר פֿאַן
זאָ וואָס ניכט דאָס פֿעראַנטוואַרטונג אַונדערעטען עמען דעס-
אַלץ וועמען וויר אַרונטער דאָס בערעקונג: פֿיר פֿאַרס
אונד אַנדאַלס אים דאָס רעדאַקצאָן ניכט פֿעראַנטוואַרליך.
וויר פֿעראַנטוואַרטען איינע אונד אַלליין דאָס. וואָס 1. 1. 1.
שרייבען זייען ערוויינדער הער אָבער האַכניגער קאַפּל
פֿירן זיי ערשיינען דעס רעדאַקטער אַונדערעס בעזאַסטעס

האַפֿטונגען שטאַמט. נאַמין גענויאַ זינד
דאָס בענעבערהייטען דעס שטרעקליכען טאַגעס נאָך
ניכט בעקאָננט. דאָס רוסישע אַן
צייטונגען שווינגען דאַפֿאַן.
נייא אַללען בענאַכטאַרעטען שטאַרטען הערדיג
גראָס אויפֿיענונג. דאָס ערשטען נאַכריכטען וואָרען
זענער ערשטערקענער. מאַן ערצאַהלעט. דאָס דאָס
סינאַגעגע פֿאַן דען רוכטען אַומגינגעלע אונד פֿאַן
אַללען וויסען דאָס פֿראַנדען געשטעקטען וואָרען וואָרע
אונד זאָ אַללע דאָרין פֿעראַנטוואַרטען פֿעבראַנטע
וואָרען. דאָס דער פֿאַליציאַ-פֿאַרשטעהער ערמאַר-
דעס וואָרדען וואָרע אַר זי ווי. צום בלעק ערווענען
זיך דיעזע נאַכריכטען אַלס האַכסט איבערשטעכען.
דען לעטצען נאַכריכטען צופֿאַלעט פֿאַנדען קיינע
טאַעראַלע שטאַמט דאָס ווען פֿערלאַרען נור 1)
אדר האב אונד נט."

לידער איינע צו בעפֿרעכטען דאָס דער קרא-
וואַל אין סטאַראָדוב ניכט פֿעראַיינצעלט
בלייבען ווירד. דאָס לוסט ווען צו פֿירען
איזט בייא דען רוכטען ציעלדער נאַס אונד עס
ווערדען זיך וואָרל פֿיעלע נאַכאַמער דער סטאַר-
דובער העלדען אין אַנדערען שטאַרטען פֿונדען. אויך
אין אַונדערען שטאַרט יזעטס מאַן יעמט אַלץ
אַנזאַמלונגען פֿאַן בירען וועלכע מיט פֿירען
פֿאַן דעס צו סטאַראָדוב געשענען שפֿירען.
אַנזאַמלונגען פֿאַן בירען וועלכע מיט פֿירען
דער איינע מינעס. דאָס עס זענער נישט וואָרע וועגן
דאָס ווען אין אַונדערען שטאַרט זאָ געוואָרען ווירדען
וויא דאָס סטאַראָדוב. אין אַנדערער גלייבט.
מאַן וואָלעט דאָס ווען פֿאַן ראַגיני נאָך סטאַראָדוב
שקלען. דאָס ווען נאָך פֿערהינגעט פֿאַן דער זאָך.
מינען רוכטען בעראַנגעלע ווערדען אַר וויר. — אַלע
פֿירינדיכע געפֿילע גענען אונס הערשען אַללער-
אַרטען אין רוסלאַנד!"

איינגעזענדעס.

תּוֹרַת מִנְּהַלְמֵי פֿוֹרַם פֿוֹרַם אַר אַר אַר יוֹא.
שׁוֹמֵם יוֹרֵא עַל הָאֵשׁ הַזֹּהָרָה יוֹרֵא יוֹרֵא
אַרְבֵּת הַזֹּהָרָה שׁוֹמֵם דָּר בַּזֹּהָרָה יוֹרֵא יוֹרֵא
אִים אַונטוואַרשען וואָכענבעזאַסטע "Egyenlőség" ווירד
בערעכעטע. דאָס מינע זאָגען הַזֹּהָרָה מִיֵּת מִרְבֵּי וַוְאָ יוֹרֵא
אונד ספֿירענער פֿירער בקיך נאַכאַ-פֿענעלע וועללע אונד
הַזֹּהָרָה מִיֵּת נִרְבֵּאל אַר פֿירענטען שׁוֹמֵם יוֹרֵא
שׁוֹמֵם עֵצֵת הַיֵּד אַונטוואַרשען אַר נִרְבֵּאל יוֹרֵא יוֹרֵא
דִּיּוֹט אַונטוואַרשען נאָ אַבער אַונד עס וואָרע. דאָס מינע
זאָגען הַזֹּהָרָה אַר שׁוֹמֵם עֵצֵת הַיֵּד הַזֹּהָרָה געשראַכען האַבען
יעדער ניכט אַונטוואַרשען.

ניכט פֿאַן דער פֿאַליציאַ. זיך האָט דאָס זעכט איבער-
אַלל איינזענדען אַונד געשולדיגען דאָס האָרדיג אַר
האַבע קיינע צייט זיך אין אַר וואָרע געפֿענט אייני-
צולאַסטען."

שפֿירענען זאָ אין דער אַוביט בייא מיר פֿאַר מיר צו
בעלדיגען פֿירען
ניין אום גענעטהעלען אַר שפֿירען בייא איינען
פֿאַר אום אַרדעס שיקאַל איינע ניכטע ווענדען צו ער-
מאַליכען. — זענעט דיעזעס וויב הער אין איינער ווירקליכען
אַרדען אַר איינער פֿערישטעללען אָנטאַנטע אַונדערען
זיך נאַליציען אויף טאַכט ציענער.

אַר. זלייבן. דאָס וויב אים בעזונטעלעך אַר
וואָס פֿוּחַ דאָס צור אַבער נאָך דען רוכטען בעזענטען
דאַרף אַר איינער ווענדען גענען. הערן אונד דיעזען
בעזענטען ציענעטאַש אַבלענגן נאָך דאַרף אין רוכטיגער
שקלאַווע גענען דען אַרעל אויסאַבען. שפֿירענען זיך אַלץ
אַונד שׁוֹמֵם.
פֿירענעסען פֿאַל. זיך וויר בעטעל-אַר אונד פֿער-
צוויפֿעלט יעדאָך זיך אונד וויא טאַכט אַונדערען יעד
שאַן. אַר אַרדעס אום אַרדען בליק ווערדער הערשטעללען
טאַכט אַר וויבן צוערעך. גענען וויר ווירדען אַר פֿאַר
אַונדער איינער ביזנע בעזען פֿערקויפֿען אַרדע טעקאַטע-
ענטעלע פֿירענע. אונד וויר מיטען אַן נאַך סיביריע
שקלען אום דעס אַונדערען שקאַנאַר פֿאַרצווייגט איינע
פֿירענעסען אין דאָ שפֿיעס אַרמוס פֿעראַללען צו ווערן;
אַבער דאָ געווינענע פֿאַן פֿעטערסברונער בעראַפֿען שאַן
לאַנגט איינע וויללען. אַונדערעסאַנטען הערשענען וויא
זיך איינע ווין קאַנגען."
(פֿאַרשטענען פֿאַלעט.)

פֿערטערעטונג

זוכט אין בודאַפעסט יענער
קויפֿאַנן דער נאַהיגענ-
פֿאַללע אויך קויפֿאַנן אַר
פֿאַרצויליכע טישטענען צו
פֿערפֿונג האָט. בראַש גלייב-
נישט. דאָ אַר אַן אַלעס
בעוואַנדערט בון געפֿאַליע
אַרמאַלע אַנטער "A" אַרדאָס
עקסערציצאָן יענען בעזאַסטע

אין זונדער מאַנן

פֿאַן אַונטוואַרשען אַונד
מיט נומער אַונטוואַרשען
איינעם שבת אונד וויב גע-
שלאַסענען געשאפֿענען
זיך מיט איינעם אום גו-
טער פֿאַמיליע שטאַמטערען
וויטהשאפֿליכען באַרענע צו
פֿערעליכטען שפֿירענער
מיטנעס ערפֿאַרדיקליך. געפֿל-
צושרישען אַונטער וויטה-
שאפֿליך אין דאָס עקסערצי-
צאָן דיעזעס בעזאַסטע.